

XXI. Mikola Sándor Fizikaverseny - Döntő
9. osztály - Gyöngyös 2002.

1.A Egy autó $v = 108 \text{ km/h}$ sebességgel halad szélcsendes időben, amikor szakadni kezd az eső.

Mennyivel kell megnövelni a motor teljesítményét ahhoz, hogy ugyanezzel a sebességgel haladhasson tovább? Az autó mozgásirányra merőleges keresztmetszete $A = 2 \text{ m}^2$ és az eső átlagos sűrűsége $\rho = 0,02 \text{ kg/m}^3$.

Tételezzük fel, hogy az autónak ütköző esőcseppek szétterülnek annak felületén, és az általuk okozott teljesítménynövekedés mellett az egyéb effektusok elhanyagolhatók.

Szkladányi András

VAGY

1.B Három különböző térfogatú, hőszigetelt, zárt. tartályban azonos minőségű ideális gáz található. A gázok hőmérsékletei rendre $T_1 = 300 \text{ K}$, $T_2 = 500 \text{ K}$ és $T_3 = 720 \text{ K}$. A gázokkal kísérleteket végzünk. Abban az esetben, ha a T_1 és T_2 hőmérsékletű gázokat tartalmazó tartályokat hőszigetelt csővel összekapcsoljuk és elegendő ideig várunk, akkor a közös hőmérséklet $T_{12} = 420 \text{ K}$ lesz. Más értéket kapnánk, ha a T_1 és T_3 hőmérsékletű gázokat tartalmazó tartályokat kapcsolnánk össze. Ekkor a közös hőmérséklet $T_{13} = 600 \text{ K}$ lenne.

- Milyen közös hőmérséklet alakulna ki, ha a T_2 és T_3 hőmérsékletű gázokat tartalmazó tartályokat kapcsolnánk össze?
- Adjuk meg a kiinduló állapotban a T_1 , T_2 , T_3 hőmérsékletű gázok belső energiáinak arányát!

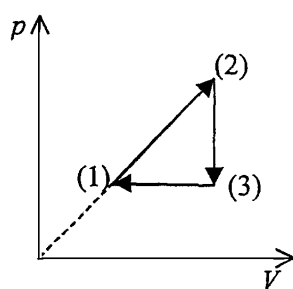
Kotek László

2.A A vízszintesen elhajított test egy adott pillanatban 20 m távolságra van a hajítási ponttól. Ebben a pillanatban a test sebessége a gyorsulás irányával 30° -os szöget zár be.

- Mennyi ideig repült a test?
- Mekkora a kezdő- és végsebessége?

Holics László

VAGY

2.B A mellékelt ábra nyomás-térfogat grafikonon tünteti fel egy adott mennyiségű hélium gáz körfolyamatát. Az (1)→(2) részfolyamatban a gáz nyomása egyenesen arányos a térfogatával, és ugyanezen részfolyamatban a térfogat megduplázódik. A (2)→(3) részfolyamat állandó térfogatú, a (3)→(1) pedig állandó nyomású.

Határozzuk meg, hogy a körfolyamatban a gáz által felvett hő hányszorosa a gáz által összesen leadott hőnek!

Kiss Miklós

3.A Egy mérleg elhanyagolható tömegű karjai 15 cm és 30 cm hosszúak. A karok végére két egyforma, 1 dm^3 térfogatú, $2,7 \text{ kg/dm}^3$ sűrűségű alumínium kockát függesztünk

Milyen sűrűségű folyadékba kell teljesen belemeríteni a hosszabb karon lógó kockát, hogy a mérleg egyensúlyban legyen?

Varga Zsuzsa

VAGY

3.B Két egyforma 75 cm magas, hőszigetelt kaloriméter egyike harmadrészig 10 °C-os vízzel van megtöltve, a másik ugyanilyen magasságig hézagmentesen jéggel van kitöltve. Átöntve a vizet a jégre, kezdetben a második kaloriméter 2/3-ad részéig lesz megtöltve, majd a közös hőmérséklet beállta után ez a megtöltöttségi szint 0,5 cm-rel megnő.

Mekkora volt a jég kezdeti hőmérséklete?

(A jég sűrűsége 900 kg/m^3 , fajhője $2100 \text{ J/(kg}\cdot\text{K)}$, olvadáshője $340\,000 \text{ J/kg}$. A víz sűrűsége 1000 kg/m^3 , fajhője $4200 \text{ J/(kg}\cdot\text{K)}$. A sűrűségeket hőmérséklettől függetlennek tekinthetjük.)

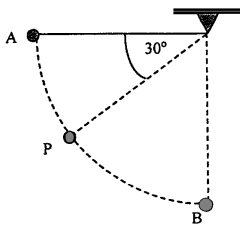
Hilbert Margit

4. Egy nagy űrállomás belsejében $R = 2 \text{ cm}$ sugarú acélgolyók lebegnek a térben véletlenszerűen elhelyezkedve. A golyók térbeli eloszlása egyenletes, köbméterenként átlagosan 1000 golyó található. Az acélgolyók közé belövünk egy elhanyagolható tömegű, $r = 1 \text{ cm}$ sugarú pingpong labdát, ami a golyókkal történő tökéletesen rugalmas ütközések miatt zezzugosan mozog.

Becsüljük meg, hogy átlagosan mekkora utat tesz meg két ütközés között a pingpong labda!

(Feltételezhetjük, hogy az acélgolyók az űrállomáshoz képest mindvégig nyugalomban vannak, a labdával ütközve sem jönnek mozgásba.)

Szegedi Ervin

5. Fonálingát derékszögben kitérítünk, majd lökés nélkül elengedjük.

Az ábra szerinti AP vagy a PB szakaszt teszi meg az inga rövidebb idő alatt?

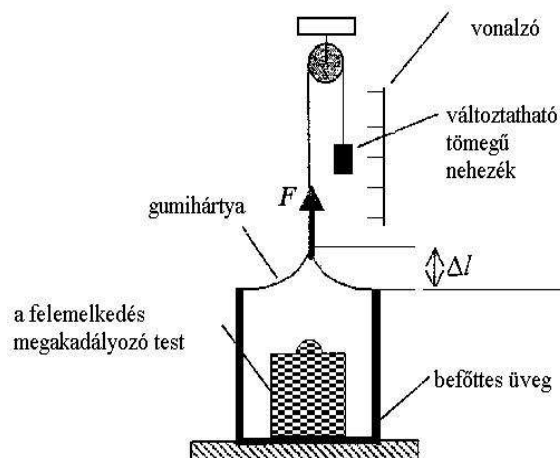
Károlyházy Frigyes

Mérési feladat

Gumihártya deformációjának vizsgálata

Rendelkezésre álló eszközök

- Az alábbi ábrán látható eszközök
- 50 grammos tömegeket tartalmazó súlysorozat
- milliméterpapír, gombostű

Feladatok

1.

- Az ábra szerinti elrendezésben mérje a hártya alakváltozását jellemző Δl emelkedést a deformációt okozó F erő függvényében!
- A mérési értékeket foglalja táblázatba!
- Ábrázolja az F erőt a Δl emelkedés függvényében grafikonon!

2.

- A mellékelt tűvel lyukassza ki a gumihártyát, majd ismétlje meg az 1. pontban leírt mérést. Ábrázolja a mért értékeket az 1. pontban elkészített $F - \Delta l$ grafikonon!
- Mi az oka a két görbe eltérésének?
- A grafikon alapján állapítsa meg, hogy mennyi munkával lehet a kezdetben síkfelületű lyuk nélküli, illetve kilyukasztott hártyát $\Delta l = 1$ cm-rel megemelni!